

2019 – ANUL TRIBUNIȘTILOR (XXXVI): Hașdeu spune vorbe grave despre
 Eminescu - un scandal în știința ... - nenorocirea vieții lui Eminescu
 - mie nu mi-a fost poet, ci amic!

1848-1925
 Ioan Slavici

**Cu adevărat deșertăciune sunt toate
 și viața e numai umbră și vis**

2019.EU

**N'a iubit el pe nimeni? Nu e în lumea aceasta
 nimeni, care,
 murind el, a pierdut
 o parte mai mică
 ori mai mare din
 farmecul vieții,
 din dulceața ei?**

**N'a fost el de nimeni
 iubit?**

**Nu e nimeni care se
 înduioșează, când își
 aduce aminte de el?**

**Despre Eminescu Hașdeu spune vorbe grave ...
 ... mie nu mi-a fost poet, ci amic!**

1850-1889

Mihai
 Eminescu

**cartea lui Rudow - un scandal
 în știința europeană!**

**nenorocirea vieții lui
 Eminescu se datorește
 „Junimii”, din care a
 făcut parte, și care l-a
 asfixiat oarecum cu
 filozofia pesimistă...**

1838-1907
 B.P. Hașdeu

șagunism - tribunism - sămănătorism

prin cultură un organism social!

Prezentăm studiul: „Despre și pentru Eminescu”, publicat de Olimpiu Boitoș în anexa lucrării «Activitatea lui Slavici la „Tribuna” din Sibiu»: «În anul 1892 apare cartea lui dr. W. Rudow (n. r. Wilhelm Rudow 1858-1897?): „Geschichte des Rumänischen Schrifttums bis zum Gegenwart” (Istoria literaturii românești până în prezent), pe care autorul, înainte de tipărire, o încredințase spre revizuire d-lor Iacob Negruzzi și G. Bogdan (-Duică), ale căror nume se și tipăresc pe coperta cărții, sub mențiunea: „durchgesehen und ergänzt von ...” (revăzută și întregită de ...).

Cartea a fost aspru judecată mai ales de „Revista Nouă” a lui Hașdeu, unde apar trei recenzii: întâia semnată de Lazar Șăineanu, a doua de G.I. Ionescu Gion și a treia de însuși conducătorul revistei, B.P. Hașdeu. La „Foita” Tribunei se reproduc aceste recenzii și ele provoacă un răspuns din partea lui Slavici, care era în București acum.

Hașdeu scrie despre cartea lui Rudow că este „un scandal în știința europeană”. Ceeace provoacă însă mai ales săgețile criticii sale faptul că în opera lui Rudow se aduceau multe laude „Junimii” – adversara temerară a directorului „Revistei noue”. El atribuie toate laudele acestea, precum și greșelile de fapte, găsite în studiu, revizuitului cărții, d-lui Iacob Negruzzi, fruntaș al „Junimei”. Astfel această recenzie era un prilej potrivit pentru Hașdeu să îndrepte câteva săgeți împotriva vechii rivale, școala literară pe care o reprezenta d. Negruzzi. Sub biciul criticii sale trece

și Eminescu. **Despre Eminescu Hașdeu spune vorbe grave.** Eminescu era „o umbră”, care nu trebuie zeificată. Sentențios și cu superioritate Hașdeu scrie: „O reacțiune firească nu va întârzia să tăgăduiască bietului Eminescu până și mult puținul cât i-se cuvine cu dreptate”. Apoi susținea o teză, curentă pe atunci, că **nenorocirea vieții lui Eminescu se datorește „Junimii”, din care a făcut parte, și care l-a asfixiat oarecum cu filozofia pesimistă.**

Slavici îi răspunde lui Hașdeu prin „**Tribuna**”. Cu indignare dureroasă vorbește el despre prietenul său mort de curînd, pe care îl atacă, acum când singur nu se mai poate apăra, Hașdeu și ucenicii săi, într’un mod necuviincios. Răspunsul lui Slavici cuprinde amintiri despre Eminescu, din timpul când au fost amândoi la Viena, dar acest răspuns este o încercare de a reabilita personalitatea lui Eminescu, care s’a manifestat în viață după propriile înclinări ale sufletului lui, nu după cum i-ar fi comandat cineva din afară. Pentru această încercare mai ales, cași pentru amănuntele inedite ce le dă cu privire la Eminescu-omul, merită să fie reprodus acest răspuns, care, în fond, are și puncte de atingere cu cele scrise de Slavici în articolele adunate în volumul „**Amintiri**”.

„**Pro amico**” Un răspuns d-lui B.P. Hașdeu „**Cu adevărat deșertăciune sunt toate și viața e numai umbră și vis**”.

Încep cu aceste vorbe luate din prohod și nici că puteam să încep altfel, când iau condeiul, ca să mă plîng de nedreptatea ce i-se face lui M. Eminescu, care **mie nu mi-a fost poet, ci amic.**

D. Rudow, un german, care a învățat românește și cunoaște literatura română, dar n’a ajuns încă să cunoască și pe contemporanii săi români, a scris și a publicat o carte germană asupra literaturii române. N’am cetit cartea; nu pot dar să mă pronunț asupra ei. Cunosc însă pe contemporanii mei români; n’am dar nevoie să mai cunosc și cartea, pentruca să știu că „**Trilogia**” reprodusă – nu pot să-mi dau seamă de ce, - și în foiața „**Tribunei**”, nu e îndreptată contra dlui Rudow.

D. **Lazăr Șăineanu**, autorul primei părți din „**Trilogie**”, e un om de sigur foarte inteligent și foarte instruit, însă cu mult mai preocupat de propriile sale scrutări științifice decât ca să scrie, așa numai din dragoste către neamul românesc și din însuflețire pentru adevăr, și recenziuni literare, pe care noi românii nu putem să le recompensăm, cum ele ar fi recompensate, dacă autorul le-ar fi scris, bună-oară, în limba germană, care îi este, așa cred, mai ușoară decât cea românească. D. **Ionescu-Gion**, autorul părții a doua, și-a făcut, ce-i drept reputațiunea de recensent universal, care se pronunță cu aceeași competență și cu aceeași ușurință asupra tuturor materiilor. Dsa însă nu prea știe nemțeasca domnului Rudow; trebuie deci să fie la mijloc foarte puternice motive, pentruca un Gion să ia asupra sa nesuferita sarcină de a face recenziunea unei cărți, pe care numai cu tălmăciu poate s’o înțeleagă.

D. **B.P. Hașdeu**, în sfârșit, ca om, ca literat și ca mentor e mult mai presus decât să între în discuțiuni literare cu oameni ca d. Rudow. D. **Rudow** însă, om fără de experiențe în materie de viață literară românească, a muncit cum a știut, și-a dat silința să fie nepreocupat și a și fost, pe cât a putut, apoi a trimis lucrarea, așa zice d-sa, dlui Iacob Negruzzi, ca să o revază. D. **Iacob Negruzzi** însă nu e literat german, ci român și astfel un om foarte ocupat; dau deci cu socoteala, că a avut foarte multă bunăvoință, dar nu destul timp, ca să revază lucrarea dlui Rudow.

Adevărul e, că au rămas în cartea dlui Rudow câteva inexactități, câteva adevăruri jignitoare pentru noi românii și câteva laude, poate exagerate, la adresa frunțașilor din „Junimea”. E lucru fără îndoială regretabil, că au rămas, deoarece interesul nostru național este ca informațiile ce li-se dau germanilor despre literatura română să fie exacte și bine cumpănite. Nu însă regretele de felul acesta l-au îndemnat pe d. Hașdeu să-i pună pe d-nii Șăineanu și Gion la muncă silnică, ci dorința de a pune la cale o nouă campanie literară contra „Junimiștilor” cu care iar e certat.

Cartea dlui Rudow nu e dar pentru d. Hașdeu decât știutul ciomag pentru carul cu oale. Așa-i trebuie dlui Rudow! Cine l-a pus să-și facă de lucru cu „frunțașii” noștri literari, care se ceartă mereu, ei știu de ce, între dâșii, și iar se împacă, - tot ei știu de ce!?! – Dar d. Rudow e om tânăr și poate să tragă din această pățanie, cel puțin folosul unei bune învățături. M. Eminescu e însă un om care a murit, și e chestiune de pietate să nu mai fie luat drept ciomag pentru un car cu oale – și astfel sparte, – cel puțin așa zice d. Hașdeu. Lăudatu-l-au pe Eminescu mulți, de când a murit, defăimându-l, și mulți l-au defăimat lăudându-l; asta e soarta lui, soarte comună tuturor acelora, pe care Dumnezeu nu i-a lăsat să fie oameni de rând. Era la modă Eminescu și mulți au fost care căutau să-și facă nume în lume scriind fie în bine, fie în rău despre dânsul, ceea ce le trecea prin minte și le venea la socoteală.

D. B.P. Hașdeu însă, deși are o particulară slăbiciune pentru ceea ce nemții numesc „Mittel-mass”, e unul dintre cei de tot puțini, în tot cazul un om care știe ce va să zică durerea celor rămași în viață, știe că orișicare durere e sfântă, știe deci că despre oameni de curând muriți nu se vorbește decât cu multă cumpătare.

Ori nu cumva Eminescu a fost în viața lui atât de părăsit, încât astăzi, câțiva ani după moartea lui, să nu mai fie în lumea aceasta nimeni, care se simte greu rănit, când despre omul Eminescu se vorbește fără de cuvenitul cumpăt!?

N'a iubit el pe nimeni? N'a fost el de nimeni iubit? Nu e în lumea aceasta nimeni, care, murind el, a pierdut o parte mai mică ori mai mare din farmecul vieții, din dulceața ei?

Nu e nimeni care se înduioșează, când își aduce aminte de el?>>

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2019-anul-tribunistilor-xxxvi-hasdeu-spune-vorbe-grave-despre-eminescu-146711.html>

The screenshot shows a web browser window with the URL www.tribuna.ro/stiri/cultura/2019-anul-tribunistilor-xxxvi-hasdeu-spune-vorbe-grave-despre-eminescu-146711.html. The page has a red navigation bar with tabs for 'Eveniment', 'Actualitate', 'Stirile de pe strada mea', 'Sport', 'Cultura', 'Sanatate', 'Timp liber', 'Tribuna femeilor', and 'Descopera lumea'. Below the navigation bar is the Tribuna logo with the tagline 'Dintotdeauna pentru totdeauna!'. A banner for 'FESTIVALUL ENESCU la Sibiu' is visible, dated 3/14.09.2019, with a 'BILETE DISPONIBILE ACUM' button. The main article title is '2019-anul tribuniștilor (XXXVI): Hașdeu spune vorbe grave despre Eminescu -'. The author is 'Marius HALMAGHI', the date is '08.09.2019 23:00', and there are '157 vizualizari' and '0 comentarii'.

În: Tribuna, 08 septembrie 2019